

Sinds de succesvolle rechtszaak tegen Shell heeft Milieudefensie de aanval op andere grote ondernemingen ingezet. Maar niet alleen vervuilende bedrijven dragen verantwoordelijkheid voor het tegengaan van klimaatverandering, ook hun accountants, vindt de milieuorganisatie. Dus moeten ze klimaatrisico's tot een speerpunt van hun controle maken.

TEKST MARC SCHWEPPE BEELD ANP / HOLLANDSE HOOGTE / BART HOOGVELD

Klimaatrisico wordt een speerpunt bij de accountantscontrole

Na de gewonnen klimaatzaak tegen Shell vroeg Milieudefensie dit voorjaar nog 29 andere grote bedrijven naar hun plannen om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen. Die plannen werden door gerekend door onderzoeksbureau NewClimate Institute. Gemiddeld leverde dat een verwachte CO₂-reductie op van negentien procent. Niet genoeg, aldus Milieudefensie, want alle bedrijven moeten in 2030 hun CO₂-uitstoot met minstens 45 procent hebben verminderd.

Voorbeeld EY

De milieuorganisatie richt nu de pijlen op de controlerend accountants van die bedrijven en stuurde in september de big four als "systeemspelers" een strenge brief. Daarbij verwijst Milieudefensie naar het voorbeeld van EY bij Shell. Die accountant benoemde de financiële informatie van het olieconcern over de gevolgen van klimaatverandering als *key audit matter*. "Deze accountant heeft een belangrijk signaal afgegeven; het is nu tijd dat vakgenoten gaan volgen", aldus Milieudefensie-directeur Donald Pols. Kortom: Maak de impact van klimaatverandering en de bijdrage van bedrijven daaraan voortaan tot *key audit matter*. Ook moeten accountantskantoren alert zijn op *greenwashing* in de jaarverslagen.

Volgens Pols is een goedkeurende controleverklaring zonder expliciete klimaatbeoordeling "in de huidige klimaatcrisis niet compleet, niet transparant" en kan deze zelfs inves-

teerders, aandeelhouders en het algemeen publiek benadelen. De wijze waarop kantoren invulling geven aan hun verplichtingen als controlerend accountant "zullen cruciaal zijn" voor het besef dat klimaatactie "noodzakelijk is voor de lange termijn waardecreatie van bedrijven en de samenleving als geheel".

Nog rijp en groen

De NBA reageert positief op de oproep van Milieudefensie. De beroepsorganisatie onderschrijft de noodzaak van een

duurzame economie en het behalen van het Parijsakkoord. “Accountants spelen hier een belangrijke rol in, zowel in het adviseren, aanjagen als het controleren van organisaties.”

NBA-voorzitter Kris Douma stelt op BNR Nieuwsradio dat bedrijven nog maar beperkt rapporteren over klimaatrisico's. Bovendien is de wijze van rapporteren nu nog “rijp en groen” door elkaar; daar moet de nieuwe Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD-richtlijn) van de EU verandering in brengen. Maar de accountantssector “is er klaar voor om dit te gaan doen”, aldus Douma. De capaciteit is nog wel een punt van zorg.

Vrijblijvendheid eraf

Ook grote accountantsorganisaties zijn positief. “Een stevige en aanjagende rol van onze accountants om dit naar een hoger niveau te brengen is van maatschappelijk belang”, aldus PwC-bestuurder Wytse van der Molen. “De vrijblijvendheid over het doorgronden en doorvertalen van klimaatrisico's en -ambities moet eraf.”

Vanaf boekjaar 2022 zijn klimaatrisico's en -ambities binnen PwC bij alle gecontroleerde organisaties een expliciet speerpunt bij de jaarrekeningcontrole. In 2021 is al een eerste stap gezet bij een aantal grote klanten; dit jaar verbreedt PwC dat naar alle gecontroleerde organisaties.

Ook EY ziet “nog verbetermogelijkheden” rondom de rol van accountants bij het beoordelen van de duurzaamheidsinformatie van bedrijven. Vrijwel tegelijk met de oproep van Milieudefensie komt EY met de jaarlijkse Klimaatbarometer, onderzoek naar de mate waarin bedrijven in Nederland rapporteren over hun klimaatinspanningen. Daar is nog ruimte voor verbetering.

Net als PwC stelt ook KPMG dat ‘klimaat’ vanaf het boekjaar 2021 expliciet wordt meegenomen in de controleaanpak en de accountantsverklaring en dat klimaatrisico's en klimaatverplichtingen “een prominente plek” krijgen in de controle van beursgenoteerde ondernemingen. “De brief van Milieudefensie helpt de hele branche én de keten om hier scherp op te blijven.”

Deloitte erkent de oproep van Milieudefensie, maar spreekt nog niet over het benoemen van klimaat tot key audit matter. “Voor Deloitte is het mogelijk maken van de brede duurzaamheidstransformatie van onze klanten een speerpunt en wij investeren hier sterk in.” Het kantoor stelt organisaties “bewust te maken” van het belang van duidelijke en transparante duurzaamheidsrapportages, zowel over financiële risico's als over de impact voor alle belanghebbenden.

Niet verplicht

Ook anderen laten zich horen na de oproep van Milieudefensie. EY heeft als accountant van Shell een trend gezet, zegt Alfa-bestuursvoorzitter Fou-Khan Tsang in het Nederlands Dagblad. “Als accountant van BP of Exxon kun je nu bijna niet achterblijven. Ik verwacht dat het effect van klimaatverandering steeds vaker als specifiek punt zal worden behandeld.”

Leen Paape, hoogleraar corporate governance aan Nyenrode, wijst er in dezelfde krant op dat je een bedrijf niet kan dwingen iets te doen wat nog niet in de wet staat. “Als een bedrijf zegt: Klimaatbeleid staat op mijn agenda, maar ik ben niet verplicht om daarover te rapporteren, heeft het gelijk.” Wat Milieudefensie betreft, is dat echter een “te smalle interpretatie” van de wet en bewijst de Shell-zaak “dat een accountant het punt klimaat niet kan negeren”.

Werkgeversorganisatie VNO-NCW stelt in Trouw dat veel grote ondernemingen het belang van klimaat zien, maar het aanleveren van details zal “veel impact” hebben. Zeker omdat vanaf 2026 nog eens vijftienduizend Nederlandse mkb-bedrijven onder de EU-regels vallen.

‘EY heeft als accountant van Shell een trend gezet.’

Op vaksite *Executive Finance* pleit Eumedion-directeur Riets Abma voor een actievere rol van de externe accountant bij het signaleren en het beoordelen van de impact van klimaatrisico's. “Wat we ons nog wel afvragen, is waarom klimaatrisico's bij ‘hoge uitstoters’ niet altijd als key audit matters worden gezien. Bij Nederlandse ondernemingen zien we dat zelfs helemaal niet.” Maar is het alleen een zaak van accountants, of moeten anderen zich hierop storten? “Het heeft onze voorkeur dat één en dezelfde accountant financiële en niet-financiële informatie controleert en aftekent”, meent Abma. “Het gaat uiteindelijk om waarderingsvraagstukken die direct raken aan bepaalde posten in de jaarrekening. Die zijn niet van elkaar los te koppelen; het zou raar zijn dit door verschillende partijen te laten doen.”

Milieudefensie wil met de grote kantoren nader in gesprek gaan. Vanuit de NBA wordt een rondetafelbijeenkomst opgezet over de kwestie. Ook wordt gewerkt aan passende standaarden voor de controle van duurzaamheidsverslagen, zoals de recent vernieuwde standaard 3810N. ←